

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 11. maj 2006
Kontor: Valgkontoret
J.nr.: 2006-4000-12
Sagsbeh.: ABP
Fil-navn: lovforslag/valgkredse/udvalgspm/spm 1.svar

Besvarelse af spørgsmål nr. 1 (L 222), som Kommunaludvalget har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 19. april 2006

Spørgsmål 1:

"Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 13. marts 2006 fra Vælgerforeningerne i Århus Kommune, jf. L 222 – bilag 1."

Svar:

I henvendelsen fra vælgerforeningerne i Århus Kommune for Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre, Centrum Demokraterne, Enhedslisten, Kristendemokraterne, Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Venstre gives udtryk for forundring over den foreslåede inddeling af Århus, Odder og Samsø Kommuner i Østjyllands Storkreds i fem opstillingskredse, hvoraf den ene kreds (Århus Sydkredsen) omfatter en del af Århus Kommune, Odder og Samsø Kommuner, og de fire andre kredse omfatter andre dele af Århus Kommune. I stedet foreslås Århus Kommune opdelt i fem hele opstillingskredse, mens Odder, Samsø og Skanderborg Kommuner foreslås sammenlagt til én opstillingskreds.

Indledningsvis bemærkes, at forslag nr. L 222 til lov om ændring af folketingsvalgloven vedrørende navnlig en ny valgkredsinddeling og spærregler for kredsmandaternes fordeling er fremsat på baggrund af en anmodning fra Folketingets Formand om, som angivet i en beretning afgivet af Udvalget for Forretningsordenen, at fremsætte et lovforslag i overensstemmelse med indstillingerne fra en parlamentarisk arbejdsgruppe, formændene for folketingsgrupperne har nedsat. Lovforslaget er således ikke fremsat alene som følge af en regeringsbeslutning herom.

Endvidere skal bemærkes, at der med arbejdsgruppens forslag til at nedlægge de nuværende 17 stor- og amtskredse og erstatte disse af 10 storkredse sker en væsentlig forøgelse af det gennemsnitlige antal kredsmandater, der er til fordeling i den enkelte kreds fra 8,3 kredsmandater i dag til 14,8 kredsmandater med den foreslåede ordning. De konsekvenser, dette vil få for, hvilken type kandidater de enkelte partier fremover vil opstille, og hvilken type kandidater der vil blive valgt, ses ikke belyst i arbejdsgruppens indstillinger.

På den baggrund har ministeriet begrænset sig til at fremsætte følgende faglige kommentarer baseret på de principper, der ligger til grund for indstillingerne fra den parlamentariske arbejdsgruppe.

1. Den parlamentariske arbejdsgruppe har som vejledende rettesnor arbejdet med en tommelfingerregel, hvorefter der inden for hver storkreds skal være mindst 2 opstillingskredse flere end det antal mandater, et parti højest har fået ved folketingsvalgene i 1990, 1994, 1998, 2001 og 2005, jf. den tabel, der er optrykt som bilag 6 til lovforslaget.

Arbejdsgruppen har endvidere ved den geografiske inddeling af en storkreds i opstillingskredse arbejdet med to principper, som i flere tilfælde kan føre til forskellige resultater: som det ene princip at undgå en opdeling af kommuner, der ikke er så store, at der kan ske en opdeling af kommunen i et antal hele opstillingskredse, og tilstræbe, at grænserne for opstillingskredsene ikke går på tværs af kommunerne; som det andet princip at tilsigte en nogenlunde ensartet størrelse i vælgertal af opstillingskredsene inden for samme storkreds.

2. Det foreslås i lovforslaget i overensstemmelse med den parlamentariske arbejdsgruppes indstilling, at Østjyllands Storkreds inddeles i 11 opstillingskredse, hvilket svarer til, hvad tommelfingerreglen tilsiger, jf. bilag 6 til lovforslaget. Opstillingskredsene i Østjyllands Storkreds er som følger angivet efter størrelse ud fra vælgertallet ved folketingsvalget den 8. februar 2005: Djurskredsen (58.748), Randerskredsen (57.821), Århus Midtkredsen (51.957), Horsenskredsen (50.691), Århus Vestkredsen (48.777), Århus Sydkredsen (48.265), Århus Østkredsen (46.483), Favrskovkredsen (43.143), Århus Nordkredsen (43.068), Skanderborgkredsen (38.739) og Hedenstedkredsen (37.498). Forskellen mellem den største og mindste af opstillingskredsene er 21.250 vælgere (58.748 – 37.498). Den gennemsnitlige størrelse af opstillingskredsene i storkredsen er 47.745 vælgere (525.190 : 11). Den mindste opstillingskreds udgør 79 pct. af gennemsnitsstørrelsen.

Der foreslås således oprettet fire hele opstillingskredse bestående af hver sin del af Århus Kommune - Århus Vestkredsen med et vælgertal på 48.777, Århus Midtkredsen med et vælgertal på 51.957, Århus Nordkredsen med et vælgertal på 43.068 og Århus Østkredsen med et vælgertal på 46.483. Derudover foreslås en yderligere del af Århus Kommune med et vælgertal på 29.526 henført til en opstillingskreds, der tillige omfatter Odder og Samsø Kommuner med et vælgertal på tilsammen 18.739. (Århus Sydkredsen med et vælgertal på 48.265). Ligeledes foreslås oprettet en opstillingskreds (Skanderborgkredsen) med et vælgertal på 38.739 bestående af den nye Skanderborg Kommune, der dannes ved en sammenlægning af Galten, Hørning, Ry og Skanderborg Kommuner samt en del af Brædstrup Kommune (Voerladegård Sogn med visse undtagelser).

Dette er en ændring i forhold til den gældende inddeling af Århus Amtskreds i opstillingskredse, hvor Århus Kommune alene er inddelt i fire hele opstillingskredse, og hvor de nuværende Hørning, Odder, Samsø og Skanderborg Kommuner henhører under én opstillingskreds (Skanderborgkredsen).

Som anført i arbejdsgruppens indstilling ville Odder og Samsø Kommuner sammenholdt med de øvrige opstillingskredses størrelse i Østjyllands Storkreds være for små til alene at udgøre en opstillingskreds, og som følge af Århus Kommunes nuværende og forventede vælgertal ville det efter arbejdsgruppens opfattelse også være en fordel at undlade at dele Århus Kommune i kun fire opstillingskredse, som det er tilfældet i dag.

Opmærksomheden henledes i den forbindelse på, at befolkningsudviklingen i Østjyllands Storkreds og Århus Kommune forventes at ligge noget over befolkningsudviklingen i hele landet. Ifølge Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning 2005-2030 vil befolkningstallet i 2030 med et indeks på 100 for befolkningstallet i 2005 være 105,9 for hele landet, 111,3 for Østjyllands Storkreds og 111,8 for Århus Kommune.

Arbejdsgruppen har således i dette tilfælde fundet, at det var den mindst u hensigtsmæssige løsning at foreslå en opstillingskreds bestående af to hele kommuner og en del af en anden kommune (Århus Sydkredsen), uanset at grænsen for denne opstillingskreds herved går på tværs af kommuneinddelingen.

3. Forslaget i henvendelsen om en inddeling af Århus Kommune i fem hele opstillingskredse kunne udmøntes ved, at den del af Århus Kommune, der efter lovforslaget er beliggende i Århus Sydkredsen – hvilken del har et vælgertal på 29.526 – udvides med tre afstemningsområder med et vælgertal på i alt 11.995, som efter lovforslaget ellers var henført til Århus Vestkredsen, nemlig Kragelundskolen (4.144), Rosenvangskolen (5.231) og Søndervangskolen (2.620). Herved får Århus Sydkredsen et samlet vælgertal på 41.521. Samtidig kunne Århus Vestkredsen – som ellers ville blive en kreds med et vælgertal på 36.782 – udvides med et afstemningsområde fra Århus Midtkredsen, nemlig Lokalcenter Fr.bjerg/Langenæs (6.063). Herved får Århus Vestkredsen et samlet vælgertal på 42.845 og Århus Midtkredsen – der efter lovforslaget har et vælgertal på 51.957 - et vælgertal på 45.894. Der foretages ingen ændringer i Århus Nordkredsen og Århus Østkredsen.

Århus Kommune kunne således indeles i følgende fem hele opstillingskredse: Århus Sydkredsen (41.521), Århus Vestkredsen (42.845), Århus Midtkredsen (45.894), Århus Nordkredsen (43.068) og Århus Østkredsen (46.483). Dette vil i givet fald være én opstillingskreds mere end i dag.

Skanderborgkredsen – der efter lovforslaget har et vælgertal på 38.739 – vil med Odder og Samsø Kommuner (18.739) blive en kreds med et vælgertal på 57.478. Dette svarer til den nuværende Skanderborgkreds samt de nuværende Galten og Ry Kommuner og den del af den nuværende Brædstrup Kommune, der henføres til den nye Skanderborg Kommune (Voerladegård Sogn med visse undtagelser).

Østjyllands Storkreds vil med en imødekomme af forslaget fortsat bestå af 11 opstillingskredse, der i det følgende er angivet efter størrelse ud fra vælgertallet ved folketingsvalget den 8. februar 2005: Djurskredsen

(58.748), Randerskredsen (57.821), Skanderborgkredsen (57.478), Horsenskredsen (50.691), Århus Østkredsen (46.483), Århus Midtkredsen (45.894), Favrskovkredsen (43.143), Århus Nordkredsen (43.068), Århus Vestkredsen (42.845), Århus Sydkredsen (41.521) og Hedenstedkredsen (37.498). Forskellen mellem den største og mindste af opstillingskredsene er fortsat 21.250 vælgere (58.748 – 37.498). Den gennemsnitlige størrelse af opstillingskredsene i storkredsen er fortsat 47.745 vælgere (525.190 : 11). Den mindste opstillingskreds udgør fortsat 79 pct. af gennemsnitsstørrelsen. Forskellen fra den mindste til den næstmindste opstillingskreds vil dog blive øget fra 1.241 til 4.023 vælgere.

Opmærksomheden henledes på, at man ved en imødekommelse af forslaget vil undgå kommunebrud i Århus Kommune, at Østjyllands Storkreds med en imødekommelse af forslaget fortsat vil bestå af det efter tommelfingerreglen fornødne antal opstillingskredse, og at forskellen mellem den største og mindste af opstillingskredsene i storkredsen fortsat vil være den samme.

4. Opmærksomheden henledes på, at vælgerforeningerne i Favrskov Kommune for Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre, Enhedslisten og Venstre har fremsat et forslag om, at Favrskov Kommune udgør en opstillingskreds for sig. Dette forslag er kommenteret i besvarelsen af spørgsmål nr. 7.

Der er endvidere i hørings svarene indeholdt andre forslag vedrørende inddelingen af Østjyllands Storkreds i opstillingskredse. Disse forslag er kommenteret i det oversendte høringsnotat.